EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 18.10.2010
COM(2010) 571 galīgā redakcija

ZAĻĀ GRĀMATA

par e-iepirkumu izmantojuma paplašināšanu ES

SEC(2010) 1214

ZAĻĀ GRĀMATA

par e-iepirkumu izmantojuma paplašināšanu ES

1. KĀPĒC VAJADZĪGA ZAĻĀ GRĀMATA PAR E-IEPIRKUMIEM?

E-iepirkumi nozīmē, ka valdības iestādes un citas publiskā sektora organizācijas, iepērkot preces un pakalpojumus vai izsludinot konkursus par būvdarbu līgumu veikšanu, izmanto elektroniskos sakarus un apstrādā darījumus elektroniski. Tomēr publiskā iepirkuma procedūru gadījumā tas nenozīmē tikai pāreju no papīra sistēmas uz elektronisko sakaru sistēmu. E-iepirkumi potenciāli var būtiski uzlabot atsevišķu iepirkumu efektivitāti, publisko iepirkumu pārvaldību kopumā un tirgus darbību valdības līgumu jomā.

E-iepirkumu ieviešana ir daļa no vērienīgas e-valdības programmas, un tā var fundamentāli mainīt valsts pārvaldes darba kvalitāti un rezultativitāti. Komisijas Digitālajā programmā Eiropai ir paredzēts pieņemt Komisijas Balto grāmatu par pasākumiem, kurus Komisija veiks, lai izveidotu savstarpēji savienotu e-iepirkumu infrastruktūru[1].

Šī Zaļā grāmata ir pirmais solis uz šīs darbības izpildi un uz tālejošas, bet reāli sasniedzamas programmas definēšanu/īstenošanu tam, lai izmantotu IKT potenciālu labākam publiskajam iepirkumam vienotajā tirgū.

Šī Zaļā grāmata arī ir pirmais solis ceļā uz koordinētu, vērienīgu un visaptverošu ES pašreizējā publisko iepirkumu regulējuma pārskatīšanu un tiks izmantota par pamatu, lai izstrādātu priekšlikumus ES tiesību aktu reformai. Tai sekos otra Zaļā grāmata, kurā būs aplūkoti citi jautājumi, kas saistīti ar pašreizējā ES publisko iepirkumu regulējuma modernizāciju.

2005. gadā ES ministri izteica cerību, ka „līdz 2010. gadam vismaz 50 % publisko iepirkumu virs ES publiskajiem iepirkumiem noteiktā sliekšņa tiks veikti elektroniski"[2]. Lai to panāktu, Komisija ir grozījusi tiesību aktus un ir īstenojusi e-iepirkumu rīcības plānu (2004.) [3]. Tomēr faktiskā īstenošana stipri atpaliek no sākotnējām gaidām, un tā atspoguļo šīs pārejas tehnisko, loģistikas un administratīvo sarežģītību. Komisijas novērtējumā[4] ir teikts, ka no kopējā iepirkumu budžeta priekšgājējās dalībvalstīs[5] mazāk par 5 % tiek piešķirts, izmantojot elektroniskās sistēmas.

Komisija uzskata, ka ir pienācis laiks virzīt Kopienas rīcību uz to, lai atbalstītu e-iepirkumu izmantošanu valsts, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādēs. Tehnoloģijas tagad ir pietiekami attīstītas. E-iepirkumu platformas veiksmīgi darbojas daudzos reģionos un dalībvalstīs. Šo sistēmu izmantošana ir sasniegusi kritisko masu un arvien strauji pieaug. Tā ir iespēja izplatīt

---

1 Digitālā programma Eiropai, COM(2010) 245 (32. lpp.).

2 Mančestras 2005. gada Ministru deklarācija.

3 2004. gada decembrī publicēts Paziņojums par Rīcības plānu elektroniskā publiskā iepirkuma tiesiskā regulējuma ieviešanai.

4 Sk. Komisijas novērtējumu par 2004. gada Rīcības plānu elektroniskajiem publiskajiem iepirkumiem un saistīto pētījumu, kas publicēts Tirgus un iekšējo pakalpojumu ĢD tīmekļa vietnē.

5 Izņemot Portugāli, kas kopš 2009. gada 1. novembra e-iepirkumu izmantošanu padarījusi par obligātu visos posmos no izsludināšanas līdz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai.

paraugpraksi un novērst nepilnības ES tiesiskajā un politikas vidē, kas citādi var kavēt šo attīstību.

Turklāt pastāv iespēja saskaņot izmaiņas un procesus, lai nodrošinātu, ka galvenie e-iepirkumu infrastruktūras komponenti ir piemēroti tam, lai nodrošinātu pārrobežu dalību iepirkuma procedūrās. Nekontrolēta tehnisko risinājumu un lietojumu izplatīšanās varētu nevajadzīgi kavēt uzņēmēju piedalīšanos procedūrās, kuras tiek organizētas ar partnervalstu sistēmu starpniecību. Lai gan par pārrobežu piedalīšanos e-iepirkumos joprojām trūkst oficiālu datu, Komisija uzskata, ka ir viedi rīkoties tagad, lai novērstu situāciju, ka e-iepirkumu joma jau no paša sākuma ir saistīta ar tehniskajiem vai darbības šķēršļiem.

Kas ir e-iepirkumi?

E-iepirkumi ir visaptverošs termins, ar kuru saprot pāreju no „papīra" procedūrām uz IKT balstītajiem sakariem un datu apstrādi visā iepirkumu procedūras garumā. E-iepirkumi ietver elektronisko procesu ieviešanu dažādu iepirkuma procesa posmu atbalstam – konkursa sludinājumu publicēšanu, konkursa dokumentācijas nodrošināšanu, piedāvājumu iesniegšanu, vērtēšanu, līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu, pasūtījumus, rēķinu sagatavošanu un apmaksu.

Procesi, kas saistīti ar rēķinu sagatavošanu un apmaksu (pēc līguma noslēgšanas), iepirkumu jomā neatšķiras no līdzīgiem procesiem citās jomās, tāpēc e-iepirkumos var izmantot risinājumus, kas ir izstrādāti plašākam (*B2B*) tirgum[6]. Tomēr dažiem posmiem (izsludināšana, iesniegšana, vērtēšana un pasūtījumi) nepieciešami individuālām vajadzībām pielāgoti risinājumi. Iesniegšanas, vērtēšanas un pasūtīšanas posmi rada vislielākās grūtības, jo tajos nepieciešama virkne saskaņotu protokolu un standartu sarežģītu dokumentu apmaiņai un mijiedarbībai starp pasūtītāju un piegādātājiem.

Daži iepirkumu darbības aspekti arī turpmāk būs jārisina neautomatizētā veidā. Piemēram, noteiktus sarežģītu iepirkumu posmus (tehniskie projekti, būvdarbi) ir grūti noreducēt līdz standartizētam formātam, un šādos gadījumos var būt vajadzīga cilvēka iesaistīšanās. Tomēr potenciāli lielu daļu ar iepirkumiem saistīto darbību var veikt elektroniski. Korejas pieredze tam ir piemērs: vairāk nekā 90 % no visiem valdības iepirkumiem šajā valstī tiek rīkoti, izmantojot centralizēti pārvaldītu *KONEPS* platformu.

Bieži vien dažas iepirkuma procedūras daļas var vadīt elektroniski, bet dažas saglabāt neautomatizētas. Daudzu valstu pārvaldes iestādes ir izveidojušas portālus, kuros publicē sludinājumus par iepirkumiem un sniedz piekļuvi iepirkuma dokumentācijai. Taču automatizētas sistēmas retāk tiek izmantotas piedāvājumu iesniegšanai, apstrādei un vērtēšanai un sekojošiem pasūtījumiem. Galīgais mērķis ir visu e-iepirkumu procesu padarīt elektronisku, visus iepirkuma procedūras posmus no izsludināšanas līdz maksājumiem veicot automatizēti, izmantojot elektroniskās procedūras. Šādas iespējas pastāv; parasti tam nepieciešamas specializētas e-iepirkumu platformas, kas atsevišķām līgumslēdzējām iestādēm elektronisko iepirkuma procedūru vadīšanā nodrošina visu vajadzīgo atbalstu.

---

[6] *Deutsche Bank Research* 2010. gada maijā publicēja dokumentu *e-Invoicing Final steps of an efficient invoicing process*, kurā iekļautie skaitļi liecināja, ka „pie zināmiem pieņēmumiem automatizēta elektroniski sagatavota rēķina apstrāde var izmaksāt kopumā par vairāk nekā 18 EUR mazāk, salīdzinot ar tradicionāla papīra rēķina apstrādi".

2. KĀPĒC E-IEPIRKUMI IR SVARĪGI?

Komisija plašākā e-iepirkumu izmantošanā saskata šādas priekšrocības.

a) **Lielāka pieejamība un pārredzamība**: automatizējot un centralizējot informācijas plūsmu par atsevišķu iepirkumu iespējām, e-iepirkumi var uzlabot uzņēmumu piekļuvi publiskajiem iepirkumiem. Iespēju meklēšana tiešsaistē ir daudz ātrāka un lētāka par atsevišķu publikāciju caurskatīšanu. E-iepirkumu sistēmas var tikt konfigurētas tā, lai informētu piegādātājus par iepirkumu iespējām kādā konkrētā jomā un nodrošinātu tūlītēju piekļuvi konkursa dokumentācijai. Pārredzamība arī uzlabojas, jo iepirkumu process kļūst atvērtāks, tas ir labāk dokumentēts un publiskots. Rezultātā uzlabojas publisko iepirkumu uzraudzība un efektivitāte kopumā, radot tirgos spraigāku konkurenci un paplašinot konkurējošu piegādātāju loku.

b) **Ieguvumi atsevišķās procedūrās**: salīdzinājumā ar „papīra" sistēmām elektroniskie publiskie iepirkumi var palīdzēt līgumslēdzējām iestādēm un uzņēmējiem samazināt administratīvās izmaksas un paātrināt atsevišķas iepirkumu procedūras. Pašreizējā finanšu situācijā šādi efektivitātes uzlabojumi būtu ļoti apsveicami, palielinot potenciālu, ko var gūt no ierobežotiem resursiem. E-iepirkumu sistēmas ir izrādījušās ļoti noderīgas publisko iepirkumu budžeta apgūšanas paātrināšanā.

c) **Efektīvāka iepirkumu pārvaldība**: Ja ir izveidotas centralizētas iepirkumu iestādes (CII), elektronisko procedūru izmantošana var palīdzēt centralizēt dārgās iepirkumu biroja personāla funkcijas un gūt apjomradītus ietaupījumus iepirkumu pārvaldībā. Pāreja uz e-iepirkumiem sniedz plašākas iespējas racionalizēt un pārskatīt iepirkumu procesu — pāreja uz e-iepirkumiem nenozīmē, ka „papīra" procedūras, kuras bijušas spēkā daudzus gadus, jākopē elektroniski. E-iepirkumus var integrēt citās (elektroniskās) organizācijas darbībās (piemēram, inventarizācija, līgumu pārvaldība un revīzija), nodrošinot savstarpējo konsekvenci un lielāku efektivitāti.

d) **Potenciāls ES iepirkumu tirgi integrācijai**: vidē, kur tiek lietotas „papīra" procedūras, zināšanu trūkums un bažas par pieteikšanos līgumiem, kuru īstenošana notiek tālu no uzņēmuma darbības vietas, iespējams, atturējušas piegādātājus no dalības kādā konkursā vai ir ierobežojušas dalībnieku skaitu. E-iepirkumi var mazināt ar attālumu saistītos šķēršļus un informācijas trūkumu un veicināt lielāku dalību, paplašinot iespējamo piegādātāju loku un palielinot tirgus. Lai gan tas nemazina fiziskā tāluma vai tuvuma nozīmi faktiskajā darījuma veikšanā, tas tomēr paver iespēju pārvarēt ar attālumu saistītos šķēršļus, proti, izmaksas, kas saistītas ar piedalīšanos pašā iepirkumu procedūrā. Tādējādi iegūtā pārredzamība nav tikai pārrobežu ieguvums; par šīs lielākas pārredzamības priekšrocībām var pārliecināties pat vienas valsts robežās, jo viena reģiona piegādātāji var izmantot otra reģiona piedāvātās iespējas. Ērtāka piekļuve informācijai par iepirkumu iespējām un racionalizēta konkursa procedūras norise atvieglos ārvalstu piegādātāju piedalīšanos tiešsaistes iepirkuma procedūrās[7].

---

[7] Iespējams, tos no piedalīšanās atturēs strukturālas izmaksas vai citi faktori, kas saistīti ar attiecīgo tirgu un kuru dēļ tiem nav izdevīgi piedalīties. Tomēr no attāluma var rīkot arvien plašāku iepirkumu klāstu, tostarp tādus pakalpojumus kā programmatūras izstrāde, projektu metu konkurss un palīdzības dienests. E-iepirkumiem jābūt labi piemērotiem tam, lai publiskotu, izmantotu un arī īstenotu šādas iespējas.

Visi iepriekšminētie ieguvumi palīdz iedarbīgāk sasniegt vajadzīgos iepirkumu rezultātus. E-iepirkumi var jo īpaši palīdzēt iepirkt publiskos pakalpojumus ar nodokļu maksātājiem izdevīgākiem nosacījumiem. Šie ietaupījumi ir īpaši vērtīgi tieši tagad, kad publisko izdevumu pārvaldībai tiek izvirzītas augstas prasības.

Šie ieguvumi nav par brīvu. Lai būtu iespējams veikt iepirkumus elektroniski, nepieciešami ieguldījumi visos iepirkumu procedūras posmos, lai izveidotu vajadzīgo jaudu un pārvaldītu pāreju. Ieguldījumu izmaksas valsts un reģionāla mēroga e-iepirkumu tehniskajā nodrošinājumā — no e-portāliem līdz plašākiem risinājumiem — ir no 0,5 līdz 5 miljoniem euro[8]. Uzturēšanas izmaksas svārstās no dažiem tūkstošiem euro līdz vairākiem miljoniem, kas, visticamāk, ir atkarīgs no sistēmas lieluma un sarežģītības pakāpes. Pieredze liecina, ka šos ieguldījumus var īsā laikā kompensēt ar administratīviem ietaupījumiem. Tomēr lielāku šķērsli šo sistēmu izmantošanai rada līgumslēdzēju iestāžu un piegādātāju pārliecināšana par šo jauno sistēmu priekšrocībām darbā. Veiksmīgas e-iepirkumu iniciatīvas bieži ietver plašu atbalstu lietotāju apmācībai un pastāvīgus e-iepirkumu finansētāju centienus popularizēt un attīstīt savas sistēmas.

Ietaupījumu un uzlabojumu piemēri

- Itālijā Emīlijas-Romanjas aģentūra *Intercent ER* piedāvā e-iepirkumu pakalpojumus, tostarp e-tirgu, e-katalogus un e-izsoles, un ar šīs aģentūras starpniecību iepirkumus veic 539 pārvaldes iestādes (90 % vietējo iestāžu). 2008. gadā minētās aģentūras apstrādāto darījumu apjoms sasniedza aptuveni 419 miljonus euro, radot efektivitātes ieguvumus 67,5 miljonu euro apmērā un laika ietaupījumus 45 cilvēkgadu apmērā.

- Austrijas Federālā iepirkumu aģentūra centralizē federālo iestāžu iepirkumus, izmantojot e-iepirkumu. Saskaņā ar 2008. gada pārskatu ietaupījumi sasniedza 178 miljonus euro, bet kopējais iepirkumu apjoms bija 830 miljoni euro. Ieguvumi būtiski atsver ikgadējās uzturēšanas izmaksas 5 miljonu euro apmērā, kas ir mazāk par 3 % ietaupījumu.

- No 2005. gada 1. februāra visas līgumslēdzējas iestādes Dānijā drīkst pieņemt vienīgi elektroniski sagatavotus rēķinus. Šī reforma skar aptuveni 15 miljonus rēķinu gadā un attiecas uz visu publisko sektoru, no ministrijām līdz bērnudārziem. Paredzams, ka e-rēķinu izmantošana ik gadu ietaupīs sabiedrībai 100 miljonus euro papildus ietaupījumiem, kas gūti iekšējās administratīvajās procedūrās.

- Norvēģijā *Ehandel* platforma palīdz iestādēm par 20–40 % samazināt laiku, kas patērēts, lai apstrādātu pasūtījumus, saņemtu preces un sagatavotu rēķinus, un nodrošina 2–10 % ietaupījumus uz cenu rēķina.

- Apvienotajā Karalistē *Buying Solutions* vietne savā 2008./2009. gada pārskatā ziņoja, ka ar tās starpniecību veikto iepirkumu apjoms pārsniedza 5 miljardus euro, radot 732 miljonus euro vērtus ietaupījumus. Apvienotās Karalistes pārstāvji norādīja arī, ka, izmantojot e-izsoles, var panākt ietaupījumus, kas bieži pārsniedz 10 % slieksni (un sasniedz pat 45 %), un nesen izsludināja plānu izmantot e-izsoles, lai līdz 2011. gadam ietaupītu aptuveni 270 miljonus sterliņu mārciņu nodokļu maksātāju naudas.

[8] Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama tīmekļa vietnē www.epractice.eu.

- Portugālē veiktajā pētījumā tika salīdzināti labākie piedāvājumi publiskajiem būvdarbu līgumiem, kurus slēdza 50 Portugāles publiskā sektora slimnīcas, 2009. gadā (izmantojot "papīra" sistēmas) un 2010. gadā (izmantojot e-iepirkumus). Tika secināts, ka 2010. gadā izmaksas samazinājās par 18 %, un tas izskaidrojams ar lielāku konkurenci, ko radīja e-iepirkumu izmantošana.

3. KĀDA VAR BŪT ES LOMA E-IEPIRKUMU VEICINĀŠĀNĀ?

Lielākā daļa vajadzīgo ieguldījumu e-iepirkumos jāveic valsts vai reģionālā līmenī, jo tieši šajā līmenī ir vislielākās vajadzības un resursi. Turklāt ES iepirkumu regulējums atstāj līgumslēdzēju iestāžu ziņā izvēli, vai izmantot elektronisko vai citu saziņas metodi attiecībā uz iepirkumiem, kas ir virs noteiktā sliekšņa. Tāpēc ES politikā e-iepirkumu ieviešanai nepieciešams atzīt šīs pārejas augšupējo un decentralizēto raksturu.

Tomēr ES iniciatīvām joprojām ir liela nozīme, lai atraisītu e-iepirkumu potenciālu un novērstu kļūmes, kas var rasties, nekoordinēti un decentralizēti pārejot uz e-iepirkumiem. Konkrētāk, ES centieniem regulējuma un politikas jomā arī nākotnē tāpat kā līdz šim jāturpina:

(1) dot iespēju līgumslēdzējām iestādēm rīkot iepirkumus elektroniski. ES tiesību aktiem jābūt veidotiem tā, lai varētu izmantot e-iepirkumu sistēmas un procesus (iepirkumiem, kas pārsniedz noteikto slieksni);

(2) nodrošināt, ka e-iepirkumus veic tādā veidā, lai tie atbilstu ES publisko iepirkumu regulējuma galvenajiem principiem un noteikumiem (attiecībā uz iepirkumiem, kuri pārsniedz noteikto slieksni) un atbilstīgajiem Līguma principiem (attiecībā uz iepirkumiem, kuru apjoms nepārsniedz noteikto slieksni);

(3) veicināt sadarbspējīgu, drošu, bet vienlaikus komerciāli dzīvotspējīgu risinājumu izstrādi un izmantošanu un izplatīt paraugprakses piemērus. Tam būtu jāpaātrina pāreja uz e-iepirkumiem, jānovērš nelietderīga dublēšana un kļūdu atkārtošanās;

(4) ļaut tirgus dalībniekiem piedalīties elektronisko iepirkumu procedūrās visā vienotā tirgus teritorijā. E-iepirkumi dod iespēju mazināt ar attālumu saistītos šķēršļus un informācijas trūkumu. E-iepirkumu kapacitāte dažādās dalībvalstīs vislielākā iespējamā mērā jābalsta uz kopīgiem modeļiem un pieejām. Ir jāveicina risinājumi, kas uzlabo un palielina sadarbspēju starp vietējām, reģionālām un valsts mēroga e-iepirkumu sistēmām. Tas palīdzēs novērst nevajadzīgos tehniskos šķēršļus pārrobežu dalībai e-iepirkumu sistēmās.

Tāpēc ES politikai var būt svarīga un papildinoša loma valsts un reģionāla mēroga centienu atbalstā, lai iepirkumus padarītu elektroniskus. Tai ir arī plašāka koordinējoša loma, lai nodrošinātu saskanību ar notikumu attīstību citās saistītajās jomās, piemēram, ar tiesību aktiem par elektronisko parakstu vai elektronisko rēķinu sagatavošanu, kā rezultātā var zināmā mērā panākt pieeju saskaņošanu ES mērogā. Ja ES mēroga dimensija netiek ņemta vērā, pāreja var būt apgrūtināta un resursi var tikt izlietoti nelietderīgi, jo ritenis tiek izgudrots no jauna, tādējādi var palaist garām iespēju atraisīt e-iepirkumu potenciālu piegādātāju loka paplašināšanā. Šīs Zaļās grāmatas un tai sekojošu darbu mērķis ir noteikt reālu un iedarbīgu pamatu ES šā svarīgā procesa atbalstam un veicināšanai.

4. KO ES IR PAVEIKUSI LĪDZ ŠIM?

Komisijai šī politikas joma nav jauna. Pēdējos gados tā ir spērusi vairākus soļus, lai sasniegtu iepriekš izklāstītos mērķus. Konkrētāk, Komisija:

(1) ES publisko iepirkumu direktīvās ir ierosinājusi grozījumus, kas atļauj iepirkumos izmantot elektroniskās procedūras un ievieš metodes un līdzekļus, kurus uzskatīja par svarīgiem e-iepirkumu lietojuma paplašināšanai. Pirms tam ES tiesību aktos nebija paredzēta iespēja izmantot šādas metodes. Komisija turklāt ieviesa jaunas metodes un rīkus (e-izsoles, dinamiskā iepirkuma sistēma jeb DIP), lai ļautu līgumslēdzējām iestādēm pilnvērtīgāk izmantot elektronisko saziņu iepirkumu rezultātu uzlabošanai. Šie priekšlikumi tika pieņemti un ieviesti grozītajās 2004. gada publisko iepirkumu direktīvās;

(2) izstrādāja un īstenoja programmu, kurā aptvēra vairāk nekā 30 neleģislatīvu pasākumu, lai precizētu un veicinātu e-iepirkumu izmantošanu (Rīcības plāns). Šis rīcības plāns balstījās uz vērienīgu politikas uzdevumu — panākt, ka „ikviens uzņēmums Eiropā ar personālo datoru un interneta piekļuvi var piedalīties elektroniski rīkotajos publiskajos iepirkumos”[9];

(3) līdzfinansēja izpēti un izstrādāja citus praktiskus instrumentus administratīvo un tehnisko šķēršļu pārvarēšanai pārrobežu e-iepirkumos. Šo instrumentu vidū ir tādas iniciatīvas kā *PEPPOL*[10], nupat darbību sākušais rīks *e-CERTIS* un atklātais *e-PRIOR*. Šie projekti joprojām ir izstrādes posmā vai tikai nesen ir īstenoti.

Līdztekus šai Zaļajai grāmatai Komisijas dienesti ir sagatavojuši novērtējumu par ES pasākumiem e-iepirkumu atbalstam. Galvenie šā novērtējuma secinājumi ir tādi, ka svarīgākie uzdevumi un risināmās prioritātes Rīcības plānā kopumā ir noteiktas pareizi. Tajā vienlaikus atzīts, ka galvenajam stimulam bija jānāk no dalībvalstīm un reģioniem. Novērtējumā noteikta virkne pasākumu valsts un reģionālo ieguldījumu virzīšanai tādā veidā, kas ir saskanīgs ar ES tiesību aktiem un vienoto tirgu.

Ar Rīcības plānu ir izdevies panākt vērā ņemamu virzību kopīgās konkursu paziņojumu publicēšanai paredzētās infrastruktūras izveidē un izmantošanā. Tagad ir pieejama vienota, atzīta un plaši lietota sistēma tādu iepirkumu sludinājumu publicēšanai visā ES teritorijā, kuri pārsniedz noteikto slieksni, un šo sistēmu papildina savietojama infrastruktūra valsts mērogā. 2009. gadā vairāk nekā 90 % veidlapu, kas aizsūtītas uz *TED* (*Tenders Electronic Daily* — Ikdienas elektroniskais izdevums par konkursiem), tika saņemtas elektroniski un strukturētā formātā. Zināma virzība valsts vai reģionālā līmenī panākta arī sludinājumu elektroniskā publicēšanā attiecībā uz iepirkumiem, kuri nepārsniedz noteikto slieksni.

Daudzi Rīcības plāna pasākumi bija pamatnostādnes vai eksperimentālie pētījumi, kuru mērķis bija testēt vai veicināt noteiktus risinājumus. Šajos pētījumos tika vērsta uzmanība uz problēmām, tika norādīti risinājumi un sniegti kopīgie atskaites punkti plašākam tirgum. Tomēr šo pētījumu mērķis nebija uzspiest konkrētus risinājumus vai rezultātus laikā, kad tehnoloģija un uzņēmējdarbības modeļi joprojām ir attīstības posmā. Konkrētāki projekti

---

[9] 10. lpp. paplašinātajā ietekmes novērtējumā (COM 2004(841)), kas pievienots paziņojumam par Rīcības plānu.

[10] Eiropas mēroga publiskie iepirkumi tiešsaistē (*PEPPOL*) — sīkākai informācijai sk. tīmekļa vietni www.peppol.eu

standartizācijas jomā vēl nav izkristalizējušies. Kopumā, lai gan prioritātes pārsvarā tika noteiktas pareizi un daudzi no Rīcības plāna pasākumiem tika ieviesti kā paredzēts, tas vēl nav radījis situāciju, ka ikviens ES uzņēmums var piedalīties katrā iepirkumu procedūrā, izmantojot sev piederošu datoru.

Tādējādi daudzas no prioritātēm, kas 2004. gadā pareizi noteiktas Rīcības plānā, joprojām ir prioritātes arī šodien. „Ieteikuma tiesību" pieeja bija piemērota attīstības posmā esošajai e-iepirkumu videi un veicināja radošu risinājumu izstrādi. Tomēr no gūtās pieredzes var secināt, ka dažās jomās būtu bijusi lietderīga proaktīvāka un/vai norādoša pieeja. Rīcības plāna novērtējumā tika noteikta virkne problēmu un nepilnību, kuras liegs īstenot plašāku e-iepirkumu izmantošanu un pārrobežu dalību tiešsaistes iepirkumos, ja šīs problēmas un nepilnības neatrisinās.

Komisijas finansētas un virzītas darbības e-iepirkumu atbalstam

PEPPOL: to pārvalda publiskā sektora organizācijas no dažādām ES valstīm un līdzfinansē Eiropas Komisija, tas ir lielākais pārrobežu e-iepirkumu projekts, kurš ir iecerēts, lai nodrošinātu liela mēroga, uz standartiem balstītu IT infrastruktūru un pakalpojumus, kas ir nepieciešami, lai uzsāktu un pārvaldītu tiešsaistes publisko iepirkumu darbības visas Eiropas mērogā. *PEPPOL* arhitektūras pamatā ir datu apmaiņas tīkls, kas dod iespēju e-iepirkumu uzņēmējdarbības partneriem savienot pašu IT resursus, lai veiktu drošu un uzticamu apmaiņu ar uzņēmējdarbības dokumentāciju. Šis projekts turklāt sniegs risinājumus attiecībā uz e-pasūtījumiem un e-rēķinu sagatavošanu un nodrošinās pamatu tādu sistēmu izveidei, kas paredzētas e-katalogiem, parakstu validēšanai un virtuālajai uzņēmuma dokumentācijai (*Virtual Company Dossier, VCD*).

Atklātais *e-PRIOR*: Eiropas Komisija ir izstrādājusi un ieviesusi *e-PRIOR* ar mērķi nodrošināt strukturētu e-katalogu, e-pasūtījumu un e-rēķinu sagatavošanas dokumentu apmaiņu starp Komisiju un tās piegādātājiem. Atklātais *e-PRIOR* publiski nodrošina šo risinājumu atkārtoti izmantojamā atklātā pirmkoda formātā. Turklāt atklātais *e-PRIOR* ietver integrētu *PEPPOL* piekļuves punktu, kas nodrošina iespēju veikt dokumentu apmaiņu, izmantojot *PEPPOL* tīklu.

e-CERTIS: šā bezmaksas tiešsaistes informācijas rīka darbība tika uzsākta vienlaicīgi ar šo Zaļo grāmatu, un šajā rīkā ir apkopoti dati par dažādiem sertifikātiem un apliecinājumiem, kurus iepirkumu procedūru gaitā bieži pieprasa 27 dalībvalstīs, divās kandidātvalstīs (Turcijā un Horvātijā) un EEZ valstīs (Īslandē, Lihtenšteinā un Norvēģijā). *E-CERTIS* ir veidots, lai palīdzētu gan tirgus dalībniekiem, gan līgumslēdzējām iestādēm, pirmkārt, saprast, kāda informācija tiek prasīta vai sniegta, un, otrkārt, noteikt savstarpēji pieņemamus ekvivalentus.

5. PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJA E-IEPIRKUMU JOMĀ

a) Tehnisko risinājumu pieejamība

E-iepirkumi tagad ir iespējami praksē, ne tikai teorijā. Ir pieejama tehnoloģija, kuru izmanto vairākās valstīs, lai visus iepirkumu darījuma posmus varētu veikt tiešsaistē.

Tehnoloģija nav spējusi sniegt gaidītos (augsto tehnoloģiju) risinājumus visiem procedūras posmiem. Dažos gadījumos virzību izdevies panākt, izmantojot pragmatiskāku pieeju, t. i., atrodot praktiskus problēmu apiešanas veidus, kuros nav iesaistīti tehniski sarežģīti risinājumi, vai apvienojot tiešsaistes/bezsaistes sakarus, piemēram, pieejas, kas pieņemtas attiecībā uz pierādījuma dokumentu sniegšanu izslēgšanas un atlases kritēriju pārbaudes vajadzībām; izmantojot uz lietotājvārdu un paroli balstītus risinājumus pretendenta autentificēšanai. Jebkurā gadījumā šie risinājumi ir dzīvotspējīgi — tie ir tikai alternatīvi līdzekļi galarezultāta sasniegšanai. Ir noteiktas zināmas tiešsaistes e-iepirkumu robežas, piemēram, grūtības izmantot automatizētas vērtēšanas pieejas apjomīgajos iepirkumos; nav „laika zīmoga" sistēmas, kas būtu atzīta ES mērogā.

b) Ieguldījumi e-iepirkumu jaudā un e-iepirkumu jaudas pieejamība

E-iepirkumus Eiropā izmanto arvien biežāk. Vairāku platformu panākumi apliecina uzņēmējdarbības aprindu ieinteresētību. Dažas līgumslēdzējas iestādes, tirgus dalībnieki, centralizētās iepirkumu struktūras un dalībvalstis ir ieguldījušas lielu darbu un panākušas

virzību. Daudz ir paveikts tādu elektronisko lietojumu izstrādē, kas ir piemēroti visu/lielākās daļas iepirkuma procedūras posmu atbalstam. Dažas dalībvalstis vai reģioni ir ieviesuši e-iepirkumu sistēmas, kuras ir piemērotas visiem elektronisko iepirkumu procedūras posmiem vismaz attiecībā uz standarta piegādēm un pakalpojumiem. Citas sistēmas ir vairāk paredzētas iepirkumu pirmo posmu īstenošanai — 25 dalībvalstīs ir iespējams publicēt sludinājumus un sniegt piekļuvi konkursa dokumentācijai tiešsaistē.

Vairākas labi funkcionējošas sistēmas balstās uz e-iepirkumu modeli, ko sniegušas trešās personas, izmantojot tīklu. Šādas platformas bieži piedāvā savus e-iepirkumu pakalpojumus vairākām organizācijām. Atsevišķiem pasūtītājiem ir pieejama privāta vieta tīmeklī, kur tie var no attāluma definēt savus lietotājus, procesus un rezultātus. Dažu sistēmu pārvaldību nodrošina publiskā sektora aģentūras, bet citas — privātā sektora uzņēmējsabiedrības; līgumslēdzējas iestādes tad apmaksā šos pakalpojumus pēc standarta likmes vai par katru lietojumu.

c) Faktiskais e-iepirkumu izmantojums

Kopumā e-iepirkumu izmantošana gan lielākajā daļā valstu, gan visā ES teritorijā kopumā ir visai zema un saskaņā ar aplēsēm ir mazāka par 5 % no kopējās iepirkumu vērtības.

Izņēmums ir Portugāle, kur elektronisko līdzekļu izmantošana, lai rīkotu iepirkuma procedūras posmus līdz līguma slēgšanai, kopš 2009. gada 1. novembra ir padarīta par obligātu lielākajai daļa publisko iepirkumu (daži maza apjoma līgumi netiek pārvaldīti elektroniski, un noteiktu iepirkuma procedūras posmu vērtēšana dažkārt notiek, apvienojot gan elektroniskos, gan ierastākus līdzekļus). Tādējādi līgumslēdzējas iestādes veic iepirkumus ātrāk, un sagaidāms, ka administratīvie ietaupījumi ik gadu sasniegs 28 miljonus euro. Citas dalībvalstis arī ir padarījušas par obligātu noteiktu e-iepirkumu procedūras posmu vai instrumentu īstenošanu valsts mērogā, piemēram, Kipra, Beļģija un Nīderlande ir ieviesušas vai plāno ieviest iepirkumu iespēju obligātu izsludināšanu ar noteiktu platformu starpniecību. Citas valstis ir ieviesušas obligātas prasības attiecībā uz noteiktiem valdības līmeņiem, piemēram, Austrijā pamatnolīgumu izmantošana ir obligāta federālām iestādēm attiecībā uz dažām precēm un pakalpojumiem.

Plašāki neoficiālie dati liecina, ka daudzas līgumslēdzējas iestādes un tirgus dalībnieki ir īstenojuši pāreju uz e-iepirkumiem un nemaz negrasās atgriezties pie „papīra" procedūrām.

d) E-iepirkumu sistēmu pārrobežu pieejamība

Dažādās pastāvošās sistēmās patlaban trūkst kopīgas pieejas — ir izstrādāti atsevišķi neatkarīgi risinājumi un, ja ātri netiks veikti pasākumi, lai radītu tiltus starp šīm sistēmām, pastāv nopietns tirgus sadrumstalotības risks. Pašreizējie uzņēmējdarbības procesi, dokumentu standarti un formāti un saziņas veidi nav pietiekami standartizēti. Jo vairāk iepriekš noteiktu un atkārtoti izmantojamu e-iepirkumu komponentu kļūtu pieejami, jo vieglāk būtu nodrošināt savstarpēji savietojamu e-iepirkumu vidi, kas veicina e-iepirkumu plašāku lietošanu un pēc kāda laika arī pārrobežu izmantošanu. Lai gan nav vēlama un arī nav paredzēta konverģence, kas balstās uz vienu monolītu sistēmu, piedalīšanās iepirkumos kļūtu vieglāka, ja visās sistēmās būtu dažas kopīgas galvenās funkcijas.

Dažu šo problēmu rezultātā šodienas tirgū tie tirgus dalībnieki, kuri vēlas piedalīties tiešsaistes iepirkuma procedūrās citās dalībvalstīs, sastopas ar praktiskiem, tehniskiem un administratīviem šķēršļiem. Valstu/reģionālās e-iepirkumu procedūras ir izstrādātas, atsaucoties uz vietējo administratīvo vai tehnisko praksi, kas var būt ļoti atšķirīga. Lai gan

infrastruktūras pieejamība kopš 2004. gada ir būtiski augusi, vēl aizvien ir paveikts maz, lai nodrošinātu netraucētus pārrobežu elektroniskos iepirkumus. Līdz pat šīm brīdim šie jautājumi nav tikuši izvirzīti priekšplānā, jo partnervalstu piegādātāji nav izrādījuši lielu ieinteresētību piedalīties tiešsaistes iepirkumos. Tomēr tagad šiem jautājumiem ir jāpievērš uzmanība, ja mēs nevēlamies radīt kārtējos tehniskos šķēršļus pārrobežu (tiešsaistes) iepirkumiem.

6. PROBLĒMAS

Šajā iedaļā ir noteiktas galvenās problēmas, kas liedz īstenot veiksmīgu pāreju uz e-iepirkumiem un, iespējams, rada nevajadzīgus šķēršļus pārrobežu dalībai tiešsaistes iepirkuma procedūrās. Daudzas no šīm problēmām ir savstarpēji saistītas, un tās nevar risināt izolēti, ja vēlamies tās veiksmīgi pārvarēt un sasniegt politikas mērķus.

(1) **Līgumslēdzēju iestāžu un piegādātāju kūtruma un nedrošības pārvarēšana**: tehnoloģija un jauda iepirkumu elektroniskai veikšanai ir pieejama arvien plašāk. Tomēr uz šo situāciju nevar attiecināt frāzi „jārada apstākļi, tad būs arī sekotāji". Līgumslēdzējas iestādes šīs iespējas izmanto kūtri. Tas var būt saistīts ar iekšējo sistēmu reorganizācijas izmaksām un ar nepietiekamu informētību par priekšrocībām. Arī piegādātāji ne vienmēr saskata ieguvumu no pārejas uz elektroniskajiem iepirkumiem. Daudzas līgumslēdzējas iestādes un piegādātāji tīšām ieņem nogaidošu pozīciju, jo uzskata, ka ieguldījumi e-iepirkumos ir saistīti ar risku. Papildus ar tehnoloģiju saistītajiem riskiem tie raizējas par riskiem, kas saistās ar šo tehnoloģiju integrēšanu darbojošās informācijas sistēmās un ar uzņēmējdarbības modeļiem, kurus šo tehnoloģiju ietekmē tie ir spiesti izmantot savstarpējās attiecībās ar līgumslēdzējām iestādēm, kā arī ar drošības un kontroles mehānismiem, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu šo tehnoloģiju pareizu izmantošanu. Daži piegādātāji, īpaši MVU, bažījas, ka iepirkumu apvienošanas un centralizācijas tendenču ietekmē tiks izstumti no tirgus. Ja ātrāku pāreju uz e-iepirkumiem uzskata par vēlamu, tad būs nepieciešams pastiprināt stimulus pārejai uz e-iepirkumiem, kur šādi stimuli pastāv, un, iespējams, dažos apstākļos (piemēram, noteikta veida iepirkumos) e-iepirkumu izmantošana jāpadara par obligātu.

(2) **Standartu trūkums e-iepirkumu procesā**: tuvākajā nākotnē piegādātāji saskarsies ar e-iepirkumu vidi, kuru veido dažādas e-iepirkumu platformas un risinājumi. Katrā sistēmā var būt dažādas tehniskās iezīmes un funkcijas, un tas radīs grūtības piegādātājiem, kas vēlas piedalīties dažādās sistēmās. Tas varētu palielināt ar apmācībām saistītos piegādātāju izdevumus un mazināt piedalīšanos e-iepirkuma sistēmās. Daudzi no vissarežģītākajiem jautājumiem izpaužas piedāvājumu iesniegšanas un apstrādes posmos. Tirgum nepieciešams noteikt rūpīgi izstrādātus lietojumus ar atbilstošu funkcionalitātes līmeni. Ir jāsaskaņo darbs ES līmenī, lai veicinātu harmonizāciju vai standartizāciju šajos svarīgajos procesa posmos. Ir vajadzīgi kopīgi atsauces punkti un standarti, lai varētu izstrādāt atkārtoti izmantojamas un savstarpēji savietojamas sistēmas. Galvenokārt jāstrādā dokumentu apmaiņas, autentifikācijas, e-rēķinu sagatavošanas, e-katalogu un ražojumu klasifikācijas jomā.

(3) **Nav līdzekļu, kas atvieglotu valstu elektronisko risinājumu savstarpējo atzīšanu** attiecībā uz izšķirīgajiem iepirkuma procedūras posmiem un rīkiem (piemēram, piegādātāju autentifikācija, izmantojot elektronisko parakstu, tiesīguma dokumentu

valsts apliecinājumi). Ir jāatrod risinājumi, kas samazina līgumslēdzēju iestāžu un to piegādātāju slogu, kuri vēlas darboties plašākā Eiropas tirgū.

(4) **Sarežģītas tehniskās prasības, īpaši attiecībā uz pretendentu autentifikāciju**: lai atrisinātu ar autentifikāciju un identifikāciju saistītos jautājumus, ES jau ir pieņemts plašs prasību un risinājumu klāsts. Daži no šiem risinājumiem ir tehnoloģiski ļoti vienkārši, piemēram, lietotājvārda/ paroles kombinācijas izmantošana; citi ir sarežģītāki, un tiem nepieciešami īpaša veida elektroniskie paraksti, tostarp kvalificētie paraksti (kuriem nepieciešams digitālais apliecinājums, ko izdod uzraudzīti/akreditēti apliecinājuma pakalpojumu sniedzēji). Iespējams, ka lēmums veicināt kvalificēto parakstu lietošanu ar Rīcības plāna starpniecību ir noteicis pārāk augstu standartu e-iepirkumu lietojumiem un palielinājis piedāvājumu elektroniskās iesniegšanas izmaksas un slogu. Elektroniskā paraksta drošības līmeņa izvēlei jābalstās uz riska novērtējumu par neveiksmīgajiem identifikācijas/paraksta risinājumiem iepirkumu sakarā. Visbeidzot, elektronisko parakstu pārrobežu sadarbspējas trūkums rada vēl vienu šķērsli. Ir cerības, ka virzību izdosies panākt, kad tiks izveidoti valstu uzticamie saraksti ar kvalificēto parakstu apliecinājumu sniedzējiem[11], kad tiks īstenota gaidāmā elektroniskā paraksta standartu racionalizācija un *PEPPOL* eksperimentālie risinājumi). Līdzīgas prasības attiecībā uz augsto tehnoloģiju risinājumiem citiem e-iepirkumu procesa elementiem tika apmierinātas ar pragmatiskākiem risinājumiem, piemēram, atbilstības/tiesīguma deklarāciju izmantošana, ko pieņem konkursa procedūras sākuma posmos, nevis sarežģītu e-dokumentu izstrāde. E-iepirkumu risinājumiem jābūt samērīgiem, savstarpēji atzīstamiem un plaši pieejamiem par pieņemamu cenu.

(5) **Kā pārvaldīt atšķirīga ātruma pāreju uz e-iepirkumiem**: ātrums, kādā dažādas dalībvalstis vai reģioni steidz izmantot e-iepirkumu sniegtās iespējas, ir atšķirīgs. Dažas dalībvalstis elektronisko iepirkuma procedūru izmantošanu dažiem vai visiem iepirkumiem ir padarījušas par obligātu. Iepirkuma procedūras šīm preču iegādēm jāorganizē, izmantojot pieejamo e-iepirkumu infrastruktūru. Galvenais uzdevums, kas jārisina vienotajā tirgū, ir nodrošināt, ka partnervalstu piegādātājiem netiek izvirzīti nevajadzīgi apgrūtinājumi, ja jākonkurē ar šīm sistēmām, un ka to rīcībā ir rīki, kas vajadzīgi, lai piedalītos ar dažādu sistēmu starpniecību organizētajās procedūrās.

Jautājumi

1. *Vai iepriekšminētās problēmas uzskatāmas par nopietnākajiem šķēršļiem e-iepirkumu izmantošanai un pārrobežu dalībai tiešsaistes iepirkuma procedūrās? Lūdzu, sarindojiet šīs problēmas prioritātes kārtībā!*

2. *Vai ir kādas citas šeit neminētas prioritāras problēmas? Lūdzu, paskaidrojiet!*

7. PRIORITĀTES ES LĪMEŅA RĪCĪBAI

Komisija uzskata, ka, lai atvieglotu e-iepirkumu plašāku izmantošanu un atbalstītu pārrobežu dalību e-iepirkuma procedūrās, var izmantot turpmāk minētos ceļus.

[11] Komisijas Lēmums 2009/767/EK, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Lēmumu 2010/245/EK.

7.1. Stimulu un sankciju princips e-iepirkumu izmantojuma paplašināšanai

Tā kā tehnoloģija tagad ir pieejama, visaktuālākais uzdevums ir pārliecināt līgumslēdzējas iestādes un piegādātājus to izmantot. Var būt nepieciešams politikas pasākums, lai šo procesu pavirzītu uz priekšu un nodrošinātu, ka tas sasniedz kritiskās masas līmeni.

Paturot to prātā, vairākas dalībvalstis ir ieviesušas pienākumu rīkot iepirkuma procedūras elektroniski — vai nu attiecībā uz visiem iepirkumiem (Portugāle), vai atsevišķu veidu iepirkumiem (Francija). Attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem, kuri nepārsniedz ES direktīvās noteikto slieksni, procedūru organizēšanā dalībvalstis saglabā lielu rīcības brīvību.

Attiecībā uz procedūrām, kas pārsniedz noteikto slieksni, spēkā esošajās ES publisko iepirkumu direktīvās nav skaidri aprakstīts modelis, kad dalībvalsts vēlas noteikt e-iepirkumu izmantošanu par obligātu prasību kā attiecīgo saziņas veidu. Skaidrojumi par šo jautājumu varētu sniegt valsts iestādēm lielāku drošību, kad tās e-iepirkumu izmantošanu nosaka par obligātu prasību.

Iespējams, var būt nepieciešami tiesību akti, kas pamudinātu līgumslēdzējas iestādes pāriet uz e-iepirkumiem. Spēkā esošajās ES direktīvās jau tagad ir paredzēts īsāks (par 7 dienām) publikācijas termiņš gadījumā, kad konkursa izsludināšana notiek elektroniski, un termiņu saīsinājums (par 5 dienām) gadījumos, kad ar elektroniskiem līdzekļiem tiek sniegta neierobežota un pilna tiešā piekļuve attiecīgajiem dokumentiem. Turpmāks termiņu samazinājums var apdraudēt tirgus dalībnieku spēju sagatavot piedāvājumus pienācīgā kvalitātē. Tomēr var būt lietderīgi ieviest citus stimulus vai preferenciālus reglamentējošus nosacījumus, lai veicinātu līgumslēdzēju iestāžu pāreju uz e-iepirkumiem.

Piemēram, var būt lietderīgi atbildību par atbilstību noteiktām reglamentējošām vai procedurālām prasībām no līgumslēdzējām iestādēm pārnest uz e-iepirkumu sistēmu, kas apstrādā vai pārvalda visus vai daļu no iepirkuma procedūras posmiem. Ja pārredzamību un direktīvas procedurālo prasību izpildi, kā arī objektivitāti un atsevišķo procedūru izsekojamību nodrošina e-iepirkumu platforma, tad uzdevumu nodrošināt atbilstību iepirkumu tiesību aktu prasībām varētu pārdalīt, to piešķirot e-iepirkumu sistēmai, nevis līgumslēdzējām iestādēm. Šāda pieeja sniegtu drošību atsevišķām līgumslēdzējām iestādēm, kuras izmanto šīs specializētās funkcijas atsevišķu iepirkuma procedūru vadīšanai. Atbildības pārnešana no līgumslēdzējām iestādēm uz e-iepirkumu sistēmu varētu padarīt tiešsaistes līdzekļu izmantošanu izdevīgāku un tādējādi palielināt šo līdzekļu izmantojumu. Šādai pieejai var būt nepieciešams noteikt kopīgas prasības vai principus attiecībā uz reorganizētajām e-iepirkumu sistēmām, lai nodrošinātu, ka tās sniedz vajadzīgās garantijas.

Jautājumi

3. *Vai reglamentējošo stimulu ieviešana ES tiesību aktos e-iepirkumu izmantošanas veicināšanai būtu atbalstāma? Aprakstiet stimulus, kas varētu radīt vajadzīgo efektu!*

4. *Vai ES tiesību aktiem būtu jāatvieglo līgumslēdzēju iestāžu pienākumi un atbildība gadījumos, kad iepirkumi tiek rīkoti, izmantojot e-iepirkumu sistēmas? Vai tas e-iepirkumu sistēmu izmantošanu padarītu pievilcīgāku?*

5. *Vai ES tiesību aktos elektronisko procedūru izmantošana dažām iepirkuma procedūrām, uz kurām attiecas ES direktīvas, būtu jāpadara par obligātu? Kādas būtu šādu noteikumu priekšrocības/trūkumi? Kāda veida iepirkumiem, uz kuriem attiecas ES direktīvas, varētu veiksmīgi ieviest e-iepirkumu obligāto izmantojumu?*

6.	*Vai ES iepirkumu tiesību aktos jāprecizē iespēja atsevišķām dalībvalstīm pieprasīt e-iepirkumu izmantošanu noteiktos apstākļos? Kādos apstākļos tas būtu lietderīgi vai pamatoti?*

7.2. Pārrobežu dalība e-iepirkumos un tās veicināšana

Atsevišķas dalībvalstis un reģioni atšķirīgā tempā veicina e-iepirkumu izmantošanu. Ir jāgādā par to, lai pārrobežu dalībai iepirkumos tādējādi netiktu radīti nevajadzīgi vai nesamērīgi šķēršļi. Ir jāsasniedz līdzsvars, gan mudinot iestādes ieguldīt e-iepirkumu jaudas attīstībā, gan novēršot iepirkumu tirgu fragmentāciju pa uzņēmēju grupām, kam ir pieslēgums noteiktām sistēmām ar atšķirīgām funkcionālām specifikācijām. E-iepirkumu sistēmām jābūt plaši pieejamām, cik vien tas ir iespējams. Tas nozīmē, ka tehniskiem, juridiskiem un administratīviem nosacījumiem attiecībā uz dalību procedūrās jābūt nediskriminējošiem un samērīgiem un tie nedrīkst radīt nepamatotus vai subjektīvus šķēršļus citu dalībvalstu uzņēmēju dalībai.

Lai to panāktu, ES līmeņa uzmanība un jo īpaši pasākumi tiesiskās vides precizēšanai galvenokārt jāvelta iepirkuma procedūrām, kas pārsniedz ES noteikto slieksni, vai procedūrām, kas tiek rīkotas ar e-iepirkumu sistēmu, kurā iepirkumu kopējā vērtība pārsniedz noteiktu slieksni. Prioritāšu noteikšana ES līmeņa darbībai ļautu valstu un reģionālām iestādēm dabiski attīstīt viņu e-iepirkumu jaudu un ES līmenī uzmanību vērst uz tiem segmentiem vai sistēmām, kur rodas vislielākais potenciāls pārrobežu dalībai tiešsaistes iepirkumos.

Šajā jomā ES līmeņa darbība varētu palīdzēt vairākos turpmāk minētajos veidos.

a) **Precizējot piekļuves nosacījumus, kuriem e-iepirkumu sistēmām un procedūrām jāatbilst**. Ir jāizveido kopīgs pārskats par prasībām, kas vajadzīgas e-iepirkumu plašai pieejamībai pāri robežām, un tam jābalstās uz funkcionālām prasībām, kas jau ir izstrādātas 2004. gada rīcības plānā. Tas nenozīmē vienas e-iepirkumu sistēmas izveidi nedz tagad, nedz nākotnē. Tas nozīmē noteikt savstarpēji saskaņotu funkciju minimumu, kam jābūt obligātam katrā e-iepirkumu sistēmā, lai nodrošinātu tās plašo pieejamību. Tas ietvertu operatīvo norāžu sniegšanu, lai papildinātu principus, kas izklāstīti Direktīvas 2004/18/EK 42. pantā. Šādas norādes varētu būt kā ieteikumi, interpretācijas paziņojumi vai citas juridiski nesaistošas darbības. Tie varētu būt arī grozījumi direktīvās (attiecībā uz iepirkumiem virs noteiktā sliekšņa) vai atsevišķi juridiski saistoši pasākumi, kas vērsti uz e-iepirkumu sistēmām.

b) **Atvieglojot tādu elektronisko identifikatoru, pierādījuma dokumentu un citu nosacījumu savstarpējo atzīšanu, kas ļautu tirgus dalībniekiem piedalīties tiešsaistes iepirkuma procedūrās**. Lielākā daļa līdz šim sastapto sarežģījumu ir saistīta ar autentifikāciju, piemēram, elektroniskā paraksta piemērošana un elektroniskās identifikācijas atzīšana. Šīs problēmas nav raksturīgas tikai e-iepirkumiem, bet rodas ikvienā situācijā, kurā tiek pieprasīta autentifikācija/paraksts. Komisija ir pieņēmusi pasākumus, kas ļauj iestādēm noteikt partnervalstu parakstu izcelsmi/apliecinājumu. *PEPPOL* projektā tiek izstrādāti risinājumi, kuru mērķis ir nodrošināt tiešsaistes rīkus, kas ļauj automātiski atpazīt citu dalībvalstu elektroniskos parakstus, un šos rīkus var izmantot iepirkumu vajadzībām.

Citas bažas rodas saistībā ar prasību līgumslēdzējām iestādēm novērtēt apliecinošos dokumentus, kurus pretendenti iesniedz, lai pierādītu savas tiesības piedalīties atlasē. Šos dokumentus izsniedz valsts/vietējā līmenī saskaņā ar attiecīgo praksi, formātu un valodām. Tika gaidīts, ka e-iepirkumos tiks rasti veidi, kā palielināt šīs procesa daļas efektivitāti, konkrētāk, kā samazināt tirgus dalībnieku slogu, kas saistīts ar šādu pierādījumu atkārtotu iesniegšanu. Daudzi no līdz šim izstrādātajiem risinājumiem zināmā mērā sasniedz šos mērķus, bet tie nav balstīti uz sarežģītiem augsto tehnoloģiju risinājumiem. Piemēram, dažās valstīs uzņēmēji sniedz apliecinājumu (bieži vien vienkāršu elektronisko dokumentu, kas var būt un var nebūt elektroniski parakstīts), ka viņi nepārkāpj nevienu no noteiktajiem kritērijiem. Tikai konkursa uzvarētājiem tiek prasīts iesniegt faktiskos dokumentus elektroniski vai uz papīra.

Komisija ir izstrādājusi *e-CERTIS* rīku, lai palīdzētu līgumslēdzējām iestādēm atpazīt citu dalībvalstu likumīgos dokumentus. Pamatojoties uz šo rīku, Komisija turpinās izstrādāt praktiskus risinājumus, kas palīdzētu līgumslēdzējām iestādēm atpazīt partnervalstu apliecinājumus/izziņas.

c) **Vienkāršojot piekļuves/dalības prasības uzņēmējiem**. Komisijas novērtējumā par e-iepirkumu rīcības plānu atklājas bažas, ka priekšroka kvalificētajam elektroniskajam parakstam var radīt nevajadzīgu piekļuves šķērsli e-iepirkumiem, īpaši partnervalstu piegādātājiem, jo patlaban nav funkcionējošu rīku dažādu elektronisko parakstu atpazīšanai. Ņemot vērā šo novērtējumu, var būt lietderīgi no jauna izskatīt ES iepirkumu tiesību aktos iekļauto pieņēmumu par labu kvalificētajam elektroniskajam parakstam. Eiropas Digitalizācijas programmā ir paredzēta e-paraksta tiesību aktu pārskatīšana un darbu paātrināšana e-identifikācijas jomā.

Jautājumi

7. *Vai ir vajadzīga ES iesaistīšanās, lai novērstu nevajadzīgus vai nesamērīgus šķēršļus pārrobežu dalībai tiešsaistes iepirkumu procedūrās vai sistēmās? Ja nepieciešami skaidrojumi, vai tiem jābūt juridiski saistoša vai juridiski nesaistoša dokumenta formā?*

8. *Vai uzskatāt, ka pūliņiem ES tiesiskās un politiskās vides pilnveidošanai jābūt veltītiem:*

– *sistēmām, kas atbalsta iepirkuma procedūras virs ES direktīvās noteiktā sliekšņa (ieskaitot sistēmas, kuras paredzētas iepirkumiem gan virs sliekšņa, gan zem tā);*

– *lielākām sistēmām, kas paredzētas iepirkumiem virs noteiktā minimālā līmeņa (pēc materiālās vērtības vai pēc procentuālās attiecības no valsts kopējā iepirkumu apjoma).*

9. *Vai ir nepieciešams mainīt vai atjaunināt pašreizējo ES regulējumu e-iepirkumu jomā? Ja tā, kurus noteikumus un kādu iemeslu dēļ? Izmantojiet I pielikumu, kurā norādīts ar e-iepirkumiem saistīto noteikumu saraksts)!*

10. *Kādi autentifikācijas un identifikācijas risinājumi (tostarp e-paraksti) ir samērīgi ar riskiem, kas sastopami e-iepirkumos?*

11. *Kādi ir galvenie tehniskie, administratīvie vai praktiskie šķēršļi, ar kuriem saskaras uzņēmēji, kas vēlas reģistrēties vai piedalīties partnervalsts e-iepirkumu procedūrās*

vai sistēmās (autentifikācija, tiesīguma pārbaude, finansiālā maksātspēja u. c., lūdzu, norādiet)? Vai šie šķēršļi ir nepārvarami, vai arī tos var pārvarēt ar samērīgiem izdevumiem?

7.3. Sadarbspējīgas e-iepirkumu infrastruktūras pamatelementi

Turpmākajā darbā vēlreiz jāuzsver atkārtoti izmantojamu rīku izveide un vajadzības gadījumā jāiegulda infrastruktūras risinājumu un standartu izstrādē.

Viens no 2004. gada Rīcības plāna panākumiem bija *TED* izveide un elektronisko veidlapu ieviešana iepirkumu procedūrām virs noteiktā sliekšņa, un tas ir radījis vienotu Eiropas mēroga atskaites punktu šādām procedūrām, kurās tiek izmantota vienotā formātā sniegtā informācija. Tomēr ES var darīt vairāk savienojamības un sadarbspējas veicināšanai Eiropas e-iepirkumu vidē, kas šobrīd veidojas.

a) **Galveno procesu un sistēmu standartizācijas veicināšana**: ar sadarbību tik cieši saistītu procesu kā e-iepirkumus, kur neatkarīgas sistēmas, kas pieder neatkarīgām pusēm, mijiedarbojas, apmainoties ar uzņēmējdarbības informāciju, var atbalstīt tikai tad, ja sistēmas balstās uz kopīgu redzējumu par uzņēmējdarbības procesu un informāciju, ar kuru jāapmainās. Standartizētas pieejas un formāti visbiežāk sastopamajiem e-iepirkumu procesiem ievērojami uzlabotu datu izmantošanu, arī atkārtoti. Uzņēmējiem būtu iespēja ar mazu piepūli un izmaksām piedalīties iepirkumu procedūrās neierobežotā skaitā dažādu sistēmu, bez vajadzības ik reizi būtiski pārstrādāt iesniedzamo dokumentāciju papildus pielāgojumiem, kas nepieciešami katram konkrētam konkursam. Ievērojamu virzību izdevies panākt dažos posmos, kas seko pēc līguma noslēgšanas (piemēram, e-katalogi, e-pasūtījumi un e-rēķinu sagatavošana), lai gan Eiropas mēroga standarti vēl nav pieņemti. Ir jāpaātrina centieni šajās jomās, un standartizācijas process jāīsteno arī citos svarīgajos e-iepirkumu posmos.

b) **Pirms līguma noslēgšanas**: ievērojami soļi ir sperti, elektroniski publicējot un izplatot informāciju par iepirkumu iespējām. Tomēr daudz mazāk ir paveikts kopīgu pieeju, standartu vai paraugu izstrādē piedāvājumu tiešsaistes iesniegšanas un apstrādes vajadzībām. Tieši šajā e-iepirkumu jomā slēpjas būtiski ieguvumi (un problēmas). Lai gan atsevišķām e-iepirkumu platformām ir izstrādāti risinājumi, uzmanība nav veltīta metožu vai pieeju vienādošanai piedāvājumu elektroniskajā iesniegšanā.

c) **Kopīgu pamatelementu nodrošināšana e-iepirkumu sistēmās**: pamatojoties uz pašreizējo atvērto *e-PRIOR*, Komisija patlaban izstrādā lietojumu kopumu, kas aptvers visus svarīgākos iepirkumu cikla posmus. Šīs sistēmas galvenokārt bija paredzētas iekšējai lietošanai, ļaujot Komisijai izstrādāt efektīvu e-iepirkumu spēju, bet tagad tās ir pieejamas kā atvērti bezmaksas komponenti, kurus vajadzības gadījumā varētu integrēt e-iepirkumu sistēmā.

d) **Sniegt uzņēmējiem instrumentus tehniskās sadarbspējas šķēršļu pārvarēšanai**: IKT arvien biežāk spēj radīt risinājumus, lai atbalstītu sakarus starp sistēmām un lietojumiem, pamatojoties uz atšķirīgām tehniskajām specifikācijām. *PEPPOL* eksperimentālajā projektā tiek izstrādāti darbderīgi programmatūras risinājumi, lai novērstu visbūtiskākos tehniskās savienojamības trūkumus, kas var atturēt uzņēmējus no dalības partnervalsts rīkotajās e-iepirkumu procedūrās. Turpmākajos mēnešos

PEPPOL risinājumi tiks izmēģināti reālās situācijās. Komisija veicinās un atbalstīs veiksmīgo *PEPPOL* risinājumu ieviešanu tirgū.

Jautājumi

12. Kādi ES līmeņa standarti ir nepieciešami kā prioritārs nosacījums e-iepirkumu atbalstam?

13. Vai Komisijai būtu jāveicina/jāpalielina tādu atvērtā avota risinājumu nodrošināšana, kurus var pakāpeniski integrēt pašreizējās vai izstrādes posmā esošajās e-iepirkumu sistēmās?

14. Vai Komisijai savi e-iepirkumu risinājumi (piemēram, pamatojoties uz atvērtā avota e-Prior) būtu jādara pieejami plašākai sabiedrībai?

7.4. Kā nodrošināt, lai iepirkumi kļūtu pieejamāki (MVU), ilgtspējīgāki un novatoriskāki

E -iepirkumi pēc būtības varētu būt vairāk savietojami ar iepirkumu budžetu saskaņā ar stratēģijas "ES 2020" mērķiem, vai arī tiem ir jāatvieglo iepirkumu budžeta izmantošana.

Lai palielinātu pieejamību, ir pilnībā jāizmanto e-iepirkumu potenciāls. Tas nav saistīts tikai ar iespējamo pārrobežu dalību, bet arī ar visu ieinteresēto un piedalīties tiesīgo piegādātāju piesaistīšanu neatkarīgi no to lieluma. Dažas valstis ir sekojušas Rīcības plānā ietvertajiem ieteikumiem un ieviesušas stratēģijas, lai mudinātu MVU pieņemt e-iepirkumu metodes. Šīs stratēģijas ir izrādījušās veiksmīgas, un ievērojama daļa MVU reģistrējas dažādās platformās un iesniedz piedāvājumus. Citas valstis ziņo par bažām, ka vēlme plašāk izmantot e-iepirkumus, lai palielinātu iepirkumu centralizāciju vai agregāciju, izmantojot pamatnolīgumus, izslēdz MVU. Veicot turpmākus pilnveidojumus un uzlabojumus, var būt nepieciešams nodrošināt, ka visas e-iepirkumu sistēmas ir "MVU draudzīgas"[12].

E-iepirkumi var turklāt samazināt vides resursu patēriņu. Visbeidzot, e-iepirkumu izsekojamība un pārredzamība var palīdzēt plānot, īstenot un uzraudzīt politiku, lai virzītu izdevumus uz inovatīviem, ilgtspējīgiem un iekļaujošiem politikas mērķiem.

Jautājums

15. *Komisija jau ir veikusi pasākumus, kuru mērķis ir veicināt tādu stratēģiju izstrādi, kas uzlabo MVU piekļuvi e-iepirkumu tirgiem. Kādus turpmākus pasākumus varētu veikt, lai uzlabotu visu ieinteresēto aprindu, īpaši MVU, piekļuvi e-iepirkumu sistēmām?*

7.5. Etalonmērījumi un uzraudzība — mācīšanās no paraugprakses

Turpmākā virzībā ir nepieciešams atrast mehānismu, kas ļautu visām pusēm tiešākā veidā gūt labumu no pieejamās pieredzes, aktīvi popularizējot e-iepirkumu priekšrocības. Tas būs īpaši svarīgi, ņemot vērā pašreizējo finanšu vidi, kurā resursi ir ierobežoti un priekšlikumi par IT projektiem (kuriem līdz šim bieži bija raksturīgas neveiksmes un termiņu kavējumi) var tikt vērtēti skeptiskāk nekā kādreiz.

---

[12] Komisija plāno atvērto *e-PRIOR* padarīt pieejamāku MVU, izstrādājot piegādātāju portālu.

Labākas uzraudzības sistēmas gan ES, gan valsts līmenī varētu palīdzēt ciešāk sekot panāktajai virzībai un — ar noteikumu, ka tiek ieviesti atbilstoši rādītāji, — sekmēt laicīgus pasākumus, kas risina problēmas, kamēr tās tikai veidojas, nevis tad, kad tās jau kļuvušas par raksturīgu iezīmi.

7.6. Notikumu attīstība starptautiskajā mērogā un sadarbība

Izpildot 2004. gada Rīcības plānu, Komisija bijusi iesaistīta dažādās iniciatīvās, kuru mērķis ir veicināt e-iepirkumu starptautiskā regulējuma izstrādi. Lai gan sarunas vēl turpinās, pārskatītajā Nolīgumā par iepirkumiem valsts vajadzībām (*GPA*) ir ietverti noteikumi par e-iepirkumiem, un Komisija ir sadarbojusies ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Komisiju starptautiskās tirdzniecības tiesību jautājumos (*UNCITRAL*), lai iestrādātu normas par e-iepirkumiem. Lai gan līdz šim nav izdevies paveikt daudz, Komisija ir apņēmusies veicināt e-iepirkumu pieņemšanu un popularizēt Eiropas risinājumus.

8. SECINĀJUMI

E-iepirkumi vairs nav sapnis — tie arvien vairāk kļūst par ikdienas realitāti daudzos reģionos un dalībvalstīs. Tur, kur tos izmanto, tie sniedz cerēto labumu. Šīs sistēmas ir pierādījušas savu spēju paātrināt publisko iepirkumu procesu un atvieglot publisko izdevumu plūsmu pašreizējās krīzes apstākļos.

Tomēr e-iepirkumu izmantošana krietni atpaliek no gaidītā, kas izklāstīts Mančestras deklarācijā. Komisija lēš, ka e-iepirkumu darījumi neveido vairāk kā 5 % no kopējiem iepirkumu izdevumiem pat progresīvākajās dalībvalstīs, izņemot Portugāli, bet tika cerēts, ka 2010. gadā šis skaitlis būs 50 %. Lai saglabātu un paātrinātu pāreju uz e-iepirkumiem, nepieciešama līderība visos pārvaldes līmeņos, arī ES. Ja līgumslēdzējām iestādēm būs izvēles iespēja, tās neatkāpsies no pārbaudītām un uzticamām (papīra dokumentācijas) metodēm, nevis izmantos un ieguldīs līdzekļus šajā perspektīvajā jaunajā alternatīvā.

Šajā Zaļajā grāmatā ir izklāstītas dažas jaunas idejas, lai pārvarētu līgumslēdzēju iestāžu un uzņēmēju kūtrumu, kas pašlaik kavē pāreju uz e-iepirkumiem.

Šajā Zaļajā grāmatā izklāstīti vairāki attīstības ceļi, lai nodrošinātu, ka e-iepirkumu ieviešana nerada vēl vienu virkni tehnisko un administratīvo šķēršļu pārrobežu dalībai iepirkumu procedūrās. Dalībvalstis, reģioni un nozares atšķirīgā tempā ķeras pie e-iepirkumu piedāvāto iespēju izmantošanas. Mums ir jānodrošina, ka šī "mainīgā ģeometrija" nerada nevajadzīgus vai nesamērīgus šķēršļus pārrobežu iepirkumiem. Tas nozīmē, ka ir jāprecizē e-iepirkuma procedūru organizētāju pienākumi, lai novērstu tādu nosacījumu ieviešanu, kas nevajadzīgi vai nesamērīgi kavētu pārrobežu dalību. Šajā Zaļajā grāmatā paredzēti arī vairāki pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt līgumslēdzēju iestāžu un uzņēmēju efektīvu mijiedarbību tiešsaistes iepirkumu jomā.

Komisija ir izvirzījusi virkni jautājumu, kas saistīti ar tās veikto situācijas novērtējumu par e-iepirkumiem Eiropā un ar tās ierosinājumiem par iespējamiem līdzekļiem to galveno problēmu pārvarēšanai, kas kavē e-iepirkumu ieviešanu un izmantošanu vienotajā tirgū. Komisija aicina visas ieinteresētās aprindas iesniegt atbildes uz šiem jautājumiem. Termiņš atbilžu iesūtīšanai ir 2011. gada 31. janvāris (e-pasta adrese: markt-consult-eproc@ec.europa.eu).

Komisijas dienesti izanalizēs visas atbildes un 2011. gadā publicēs viedokļu apkopojumu.

I PIELIKUMS. Ar e-iepirkumiem saistītie noteikumi, kas ieviesti ar 2004. gada Publiskā iepirkuma direktīvām (2004/17/EK[13] un 2004/18/EK[14])

Temats	Atsauce	Apraksts
Elektroniskie saziņas līdzekļi	Direktīvas 2004/18/EK 1. panta 12. un 13. punkts un Direktīvas 2004/17/EK 1. panta 11. un 12. punkts	Ir skaidrots, ka rakstiskā saziņa ietver elektroniskos līdzekļus, t. i., „elektronisko iekārtu izmantošana tādu datu apstrādei (ieskaitot datu saspiešanu) un glabāšanai, ko pārsūta, nogādā un saņem pa vadiem, pa radio, ar optiskajiem vai ar citiem elektromagnētiskajiem sakaru līdzekļiem”.
E-paraksts	Direktīvas 2004/18/EK 42. panta 5. punkta b) apakšpunkts un Direktīvas 2004/17/EK 48. panta 5. punkta b) apakšpunkts	Dalībvalstis var prasīt, lai elektroniskajiem piedāvājumiem pievienotu progresīvu elektronisko parakstu saskaņā ar Direktīvas 1999/93/EK 5. panta 1. punktu (progresīvs jeb uzlabots elektroniskais paraksts, kas balstās uz kvalificētu apliecinājumu).
Dinamiskā iepirkuma sistēma (DIS)	Direktīvas 2004/18/EK 1. panta 6. punkts un Direktīvas 2004/17/EK 1. panta 5. punkts	DIS ir definēta kā pilnībā elektronisks parastā iepirkuma veikšanas process, kura ilgums ir ierobežots un kurš visā tā derīguma laikā ir pieejams visiem komersantiem, kas atbilst atlases kritērijiem un ir iesnieguši orientējošu piedāvājumu.
E-izsole	Direktīvas 2004/18/EK 1. panta 7. punkts un Direktīvas 2004/17/EK 1. panta 6. punkts	Definēta kā „atkārtots process, kurā izmanto elektronisku ierīci, lai paziņotu jaunas cenas, kas pārskatītas to samazināšanas nolūkā, un/vai jaunas vērtības, kas attiecas uz dažiem piedāvājumu elementiem”, un kurš norisinās pēc piedāvājumu izvērtēšanas un ietekmē piedāvājumu sadali pēc vietām.
E-katalogs	Direktīvas 2004/18/EK 12. apsvērums un Direktīvas 2004/17/EK 20. apsvērums	Definēts kā rīks, kas atvieglo publiskos iepirkumus, īpaši kā nosacījums dalībai iepirkumos saskaņā ar pamatnolīgumiem vai dinamiskajā iepirkumu sistēmā.

13 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, sk. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0017:LV:NOT

14 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, sk. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0018:LV:NOT

Temats	Atsauce	Apraksts
E-paziņojums	Direktīvas 2004/18/EK 36. panta 2., 3. un 6. punkts un Direktīvas 2004/17/EK 44. panta 2. un 3. punkts	Paziņojumus nosūta, izmantojot standarta veidlapas, taču ne obligāti ar elektroniskajiem saziņas līdzekļiem, savukārt paātrinātajās procedūrās paziņojumi jānosūta vai nu pa faksu, vai elektroniski. E-paziņojums ļauj publicēšanu veikt drīzāk un palielina maksimālo atļauto paziņojuma garumu.
Pircēja profils	Direktīvas 2004/18/EK VIII pielikuma 2. punkta b) apakšpunkts un Direktīvas 2004/17/EK XX pielikuma 2. punkta b) apakšpunkts	Definēts kā datu kopums par līgumslēdzējas iestādes iepirkuma darbībām, kas var ietvert iepriekšējus informatīvus paziņojumus un noderīgu vispārīgu informāciju, piemēram, ziņas par kontaktpersonu.
Elektroniskā piekļuve dokumentiem	Direktīvas 2004/18/EK 38. panta 6. punkts (atbilstīgais noteikums Direktīvā 2004/17/EK — 45. panta 6. punkts)	Termiņu, kas jāatvēl piedāvājumu saņemšanai, var saīsināt par piecām dienām, ja līgumslēdzēja iestāde elektroniskā veidā piedāvā neierobežotu un pilnīgu tiešu piekļuvi līguma dokumentiem un visiem papildu dokumentiem. Paziņojumā jānorāda interneta adrese, kurā pieejama minētā dokumentācija.

II PIELIKUMS. Rīcības plāna pasākumu stāvoklis

I mērķis — nodrošināt labi funkcionējošu iekšējo tirgu elektronisko publisko iepirkumu jomā	
Pareizi un laikus īstenot tiesisko regulējumu	
Komisijai jāsagatavo interpretācijas dokuments par jaunajiem noteikumiem elektronisko publisko iepirkumu jomā	**Pabeigts**
Komisijai jādara pieejami tiešsaistes mācību demonstrētājrīki, dodot iespēju līgumslēdzējām iestādēm un uzņēmējiem iepazīties ar jaunajiem e-iepirkumu noteikumiem un rīkiem	**Pabeigts**
Komisijai jāsniedz atbilstoša palīdzība dalībvalstīm jauno tiesisko normu transponēšanā	**Pabeigts**
Papildināt tiesisko regulējumu ar atbilstīgajiem pamatinstrumentiem	
Komisijai jāpieņem jaunas standarta veidlapas iepirkumu paziņojumiem, ņemot vērā jaunās procedūras un elektronisko saziņas līdzekļu izmantošanu	**Pabeigts**
Komisijai jāsagatavo priekšlikumi kopējās publiskā iepirkuma vārdnīcas (*CPV*) pārskatīšanai	**Pabeigts**
Komisijai jāiesniedz plāns par pilnībā elektronisku sistēmu iepirkuma paziņojumu apkopošanai un publicēšanai *TED* (*Tenders Electronic Daily*)	**Pabeigts**
Dalībvalstīm valsts līmenī jāievieš pilnībā elektroniskas sistēmas, tostarp atbilstīgi rīki automatizētai informācijas apkopošanai un publicēšanai *TED*	**Turpinās**
Novērst šķēršļus, kas liedz rīkot publiskā iepirkuma procedūras elektroniski	
Dalībvalstis un Komisija testē un pilnveido *IDA* (Programma datu apmaiņai starp administrācijām) kopējās funkcionālās prasības un validē tās rezultātus e-iepirkuma sistēmu vajadzībām	**Pabeigts**
Dalībvalstīm jāizskata, vai visas funkcionējošās e-iepirkumu shēmas ir pielāgotas direktīvu prasībām	**Turpinās**
Dalībvalstis ievieš valsts mēroga akreditācijas shēmas, lai pārbaudītu e-konkursu sistēmu atbilstību tiesiskajam regulējumam	**Turpinās**
Dalībvalstis un Komisija, veicot priekšizpēti, apsver Eiropas mēroga atbilstības pārbaudes shēmas ieviešanu	**Pabeigts**
Komisija ierosina rīcību saskaņā ar *IDABC* (Savstarpēji savietojama Eiropas e-valdības pakalpojumu sniegšana publiskās pārvaldes iestādēm, uzņēmumiem un pilsoņiem) programmu, lai palīdzētu dalībvalstīm koordinēt progresīvā jeb uzlabotā kvalificētā e-paraksta ieviešanu sadarbspējas problēmu atrisināšanai, 2005.–2009. gads	**Pabeigts**
Dalībvalstis piemēro sadarbspējīgus kvalificētus e-parakstus, ja tas paredzēts valsts tiesību aktos	**Turpinās**
Konstatēt un risināt laika gaitā uzietās sadarbspējas problēmas	

CEN / ISSS (*Centre Europeen de Normalisation* [Eiropas Standartizācijas centrs]/ *Workshop on Information Society Standardisation Systems* [Informācijas sabiedrības standartizācijas sistēmu seminārs] pabeidz nepilnību analīzi par sadarbspējas vajadzībām efektīviem e-iepirkumiem	**Pabeigts**
Komisija ierosina turpināt pasākumus e-iepirkumu jomā saskaņā ar *IDABC* programmu informācijas apmaiņai un apspriešanai par sadarbspējas jautājumiem un dalībvalstu paveiktā uzraudzībai	**Pabeigts (darbs turpinās *IDABC/ISA* ietvaros)**
Komisija un dalībvalstis veicina standartizācijas pasākumus Eiropas mērogā un uztur saziņu ar starptautiskajām standartizācijas struktūrām	**Turpinās**
II mērķis — panākt lielāku efektivitāti iepirkumu jomā, uzlabot pārvaldību un konkurētspēju	
Palielināt publisko iepirkumu efektivitāti un uzlabot pārvaldību	
Dalībvalstīm jāsagatavo e-iepirkumu ieviešanas valsts plāni, kuros noteikti izmērāmi darbības mērķi, ņemot vērā katras valsts specifiskās vajadzības	**Daļēji pabeigts**
Dalībvalstis mudina atsevišķus valsts mēroga pasūtītājus izstrādāt līdzīgus plānus un uzrauga to īstenošanu	**Daļēji pabeigts**
Komisijai jāturpina *CEN/ISSS* uzraudzība e-rēķinu sagatavošanas jomā un jāierosina 2003.–2004. gadā veikto XML darbību turpināšana e-rēķinu sagatavošanas un e-pasūtījumu jomā saskaņā ar *IDABC*	**Turpinās**
Dalībvalstīm jāizveido efektīvas elektroniskās sistēmas iepirkumu statistisko datu apkopošanai un apstrādei	**Daļēji pabeigts**
Palielināt publisko iepirkumu tirgu konkurētspēju visā ES	
Komisijai jāapsver iespēja ierosināt pakalpojumus uzņēmējdarbības informācijas un apliecinājumu elektroniskai sniegšanai publiskajos iepirkumos, lai īstenotu tos saskaņā ar *IDABC* programmu	**Pabeigts**
Dalībvalstis un Komisija vienojas par vienotu bieži pieprasīto elektronisko apliecinājumu kopumu izmantošanai e-iepirkumos	**Turpinās**
Komisija ierosina veikt pētījumu par e-katalogiem (saskaņā ar DIS un elektroniskajiem pamatnolīgumiem), izmantojot *CEN/ISSS* darbu atbilstīgi *IDABC* programmai	**Pabeigts**
Publisko iepirkumu tīkls organizē etalonsalīdzināšanu e-iepirkuma sistēmu pārredzamības, revīzijas un izsekojamības jomā	**Aizkavējies**
Publisko iepirkumu tīkls organizē darbseminārus, lai veicinātu domu apmaiņu par konkursu dokumentācijas standartizēšanu	**Aizkavējies**
Dalībvalstīm jāuzsāk un jāatbalsta īpašas MVU paredzētas informētības palielināšanas kampaņas un mācības valsts un reģionālā mērogā	**Turpinās**
III mērķis — turpināt darbu, lai izstrādātu starptautisko regulējumu elektroniskajiem publiskajiem iepirkumiem	
Komisijai jāturpina sarunas par to, lai tiktu pārskatīts Nolīgums par iepirkumiem valsts vajadzībām (*GPA*)	**Turpinās**

Komisijai jāveic iniciatīvas *GPA* jomā, lai virzītos uz vienotas kopējās nomenklatūras izmantošanu iepirkumu preču un pakalpojumu klasificēšanai	**Turpinās**
Komisijai jāveicina starptautisko standartizācijas struktūru un forumu pasākumi un sadarbība ar šīm struktūrām, lai novērstu sadarbspējas šķēršļu rašanos starptautiskajā līmenī	**Turpinās**
Komisijai jāsadarbojas ar Daudzpusējo attīstības banku (*MDB*) tīklu, lai koordinētu tehnisko palīdzību trešās pasaules valstīm, atbalstot šo valstu publiskā iepirkuma sistēmu reorganizāciju un datorizāciju	**Turpinās**
Komisijai jāapsver visi vajadzīgie pielāgojumi un e-iepirkumu ieviešanas iespējamība saistībā ar ES ārējās palīdzības instrumentiem	**Turpinās**